

Česko-americký přehled.

Zpráva Česko-americké Matice školské z lednové schůze. Zprávy ze škol za uplynulý období zněly příznivě. Do středu Matice přijat byl patronát Č. Svob. Školy Augustin Heřman v Baltimore, Md. Škola v Edwarsville, Ill., přihlásila se a žádá Matici o zaslání knih. Škola ve Philadelphii, Pa., žádá o morální pomoc a oznamuje různé nesrovnalosti místní. Maticie nemůže do podobných záležitostí zasahovati.

Čteno poděkování obě. Vojty Beneše, učitele v Brandyse nad Labem, jež znělo: "Česko-americké Maticie školské! — Za čest, již se mi čestným členstvím tak důležitě kulturní a národní instituce dostalo, můj upřímný děk. — Těším se, že bude mi dána příležitost, abych přátelským stikem ruky, abych vřelým a živým slovem projevil, jak hluboce vážím si vyznamenání, jehož se mi od amerických Čechů dostalo. A potom vynasnažím se zajistit, abych byl Vám více než dosud přítelem a pomocníkem v těžké Vaší kulturní a národní práci. Upřímný a bratrský pozdrav — Vojta Beneš."

Čten druhý dopis učitele Vojty Beneše, ve kterém oznamuje, že přijímá definitivně nabídku Matice a přijede v srpnu do Ameriky, aby zaujal místo učitele na jedné škole, která se hlásí k Matici, a tím prakticky poznal potřeby našich škol; aby vypracoval Slabikář; aby zároveň se zdejšími učiteli vypracoval Americkou Čítanku, jež by byla přechodem mezi jeho Českou Čítankou a Slabikářem; aby opravil právě vypracovanou osnovu vyučovací pro česko-americké školy a vykonal dle svých zkušeností učitelských ostatní opravy našemu školství nevyhnutelně potřebné.

Dále oznamuje, že nás přihlásil ku "Dědici Komenského", spolku vydávajícímu lit. revui pedagogickou "Paedagogické Rozhledy", kromě celé řady významných pedagog. Ostatním jeho žádostem bylo vyhověno.

Přehlednět stav škol a přírůstek jich k Matici. Maticie čítá 35 škol s počtem dětí 3500. V uvážení, že okolní školy každého měsíce vysílají delegáty do schůzí Výkonného V. Matice, usnešeno, aby i ostatní patronáty byly v tak častém spojení s ústředím, a proto se tímto žádají, aby jejich tajemníci hned po schůzích jejich patronátů zaslali výtah z protokolu, v němž by vedle zpráv o pravidelném jednání bylo též podáno, kolik dětí kterou třídu navštěvovalo a jak se ve vyučování v onom měsíci postoupilo. Výkonný Výbor Matice dle toho nejlépe bude znáti potřeby našich škol a bude moci daleko více pro ně činiti než posud činil. Zprávy tyto budou uveřejněny ve veřejném tisku.

Na to podána finanční zpráva: Příjem z minulého schůze... \$46.66 Vydání: poštovné, tisk protokolů, obelání schůzí... 3.45 Členství a objednávka knih "Dědici Komenského" 4.50 Úřadování... 6.25 Zbývá v pokladně... \$31.46

Za Výkonný Výbor Česko-americké Matice školské: — Jan Březovský, předseda; B. O. Vašků, tajemník, 546 East 86th Street, New York, N. Y.

Trochu pravdy pověděl pan dr. Velemínský, který, jak našim čtenářům povědomo, mešká v Americe za účelem studia systému amerického školství, na přednášce o výchově české a americké v Chicagu dne 24. ledna 1913. Mezi jiným řekl, že v Čechách jsou zvyklí pohlížeti na Američana (čti amerického Čocha) a obdivem, ale kdo z Čech přijede sem, sezná, že není všechno zlato, co se třpytí. "Můžeme říci," pravil pan profesor, "že ten náš český Honza tu zůstal v jiném šatě a že toho nefalšovaného čeství na něm zůstalo mnohem více ipěti, než bychom si toho přáli." A dále pravil: "Něco by člověk s určitostí očekával, a to je, že zde, v zemi svobody — ne ovšem ve všem úplné svobodné — se nám aspoň narovná ta naše ohnutá páteř." Zajímavý jest jeho výrok o svobodomyšlnosti, který by si měli

vstřípiti všichni, jimž patří. Ve výroku profesora Velemínského nedejž pouze jeho osobní názor, názor vzdělaného jednotlivce, nýbrž vyslovil tu jen přesvědčení, které má každý pokrokový člověk v Čechách. Řekl toto: "Svobodomyšlnost musí být živá, musí nás povznášeti a spojovati, musí nás dělat vskutku volnými ne rvačnými a nomaščenlivými. Musí být pozitivní, jeviti se v našich činech, nikoli jen bořivá, spílající." (Těmto slovům následoval dle chiežských časopisů bouřlivý, dlouhotrvající potlesk.) "Tak jako si vážíme — přes rozdíly smýšlení — člověka církevně věřícího, jenž poctivě dle své víry jedná, tak cenu svobodomyšlnosti měříme dle skutků, dle toho, jak člověk povznáší a zdokonaluje." (Pochvala.) To jest názor pravého českého inteligenta. Ovšem, v české Americe dosud pokládalo se za nemožnost mluvit o katolíku a nenadati mu myšáky, špatným svobodářem jest ten, kdo nespílá a nehání. A řekneme si to už jednou upřímně: Celá ta naše svobodomyšlná nevěra není založena na základech filosofických, nýbrž jedine na otázkách zistných. Setřáslí jsme jho rakouské příliš najednou. Pusťte hříbě, které nikdy netahalo, že řetízku. Bude vyváděti tak jako ti, kterým podávána byla beze vši přípravy nevěra. Mnozí ani nic jiného nevidí ve svobodomyšlnosti, než možnost a právo nadávati a sesměšňovati, ač ve mnohém ohledu sami jsou směšnější. Mnozí zůstali takovými katolíky, jako byli před tím, jen jméno změnili. Právě jako to bylo u většiny našich pohanských předků. Stali se křesťany, ale starým bohům sloužili stále. Ostatně mluví se zde stále o svobodomyšlnosti, ale žádný by nedovedl definovat to, co se skrývá pod tím jménem. Zde jest to nevěra, tam docela i pevná víra v slova novodobých proroků, jinde agnostism, misty obchod nebo nutnost pracovati pro vlastní slávu, ale málokde, takřka nikde, jest to svobodomyšlnost. Věříme, že pan profesor na sebe poštval těmito slovy celé hejno takových svobodomyšlných kapacit a že ještě než odjede, bude mu vyslechnouti mnoho trpkých poznámek.

V další své řeči pan profesor připomenul, že mezi americkými Čechy jest jakýsi odpor a předsevzetí proti inteligenci. Ano, jest a to v takové míře, že největší radost mnohých krajanů jest, viděti, jak ty malé bílé ruce inteligenta, který přijel ze staré vlasti, tvrdnou a krvaví pod těžkou prací, která jest nad jeho síly. Jest v tom jakási zadostučinění, viděti tak trpěti člověka. Schválně do hodné těžké práce se pošle. Ač zkusí. Každý v Americe zkusil.

V jednom z chiežských listů jsme četli, že pan profesor vlastně neřekl nic nového, to přý jsme tady také dávno věděli. Nu ano, totéž řeklí páni, když Kolumbus postavil veje na špičku. Vědělo se o tom dávno, ale teď teprve se ví, že se o tom vědělo. Teď, kdy to dr. Velemínský pověděl. A to jest zásluha, kterou si získal o českou Ameriku. Pověděl, co všichni věděli, ale každý se bál o tom mluvit...

Nejčestějším městem mezi českými osadami v Americe jest Chicago. Má těsný styk se starou vlastí a kráčí kulturně stejným tempem jako maticie Praha. Má-li tato osada, má ji české Chicago také. Zejména co se týče dramatického umění, nedá se rozhodně Chicago zahanbiti. To se rozumí, že poslední hra, která byla předvedena na scéně českého divadla, zaslouží si plného uznání. Kdo byl v posledních letech v Čechách, poví vám, že jest to malá Paříž, kdo byl nedávno v Chicagu, potvrdí vám, že je to opravdová Praha. Nu a poněvadž v Paříži jsou všeliké kluzké kuxy v oblíbě, proč by si je přes Prahu nemohlo zapatřiti české Chicago. Při prvním představení fršky "Máte něco k sdánání?" obecenstvo nevědělo, co je čeká, minulá neděle to věděla a proto snad bylo divadlo úplně vyprodáno. Dle souhlasných zpráv chiežských listů většinu v hledišti měla krásná pohlava. Jaká jest žena, takový jest národ a proto, jako národ můžeme si gratulovati.

— Boreavé Plzeňského Sokola počtem 515 bodů vyhráli první cenu v sedmém výročním závodě Mezinárodní Gymnastické Unie, konaném v Social Turner Hallu na Paulina ul. a Belmont ave. v Chicagu, porazivše pět jiných silných kandidátů championátů německé a norské národnosti. Závodě účastnilo se svými četami cel-

Jednou z těch špatných vlastností, které jsme měli nechat ve staré vlasti, anebo aspoň v přístavech evropských, jest ona pozoruhodná česká závist a podezřívání z ní plynoucí. Ať se podnikne cokoli, najdou se lidé, kteří podnik odsoudí. Ne snad věcnou kritikou. To by bylo trochu slabé pro jejich nervy. A také by toho sotva dovedli. Ale nadávají pořádně všem, kdo v čele takového podniku stojí. — Známo jest našim čtenářům, že ve West Hoboken byl odsouzen před nějakým časem krajan Kyselka k dlouholetému žaláři, protože zastříl číšníka v jistém hotelu v Hoboken. Sešlo se několik krajanů z Hoboken, které dojal osud nešťastného otce rodiny, plačící ve siaré vlasti nad svým otcem. Bylo jim známo, že Kyselka pro neznalost angličtiny nemohl se hájiti, a že tvrdí, že je nevinen. Učinili sbírku, aby krajanu zaoplatili dobrého právníka a vymohli nový soud. Některým krajanům

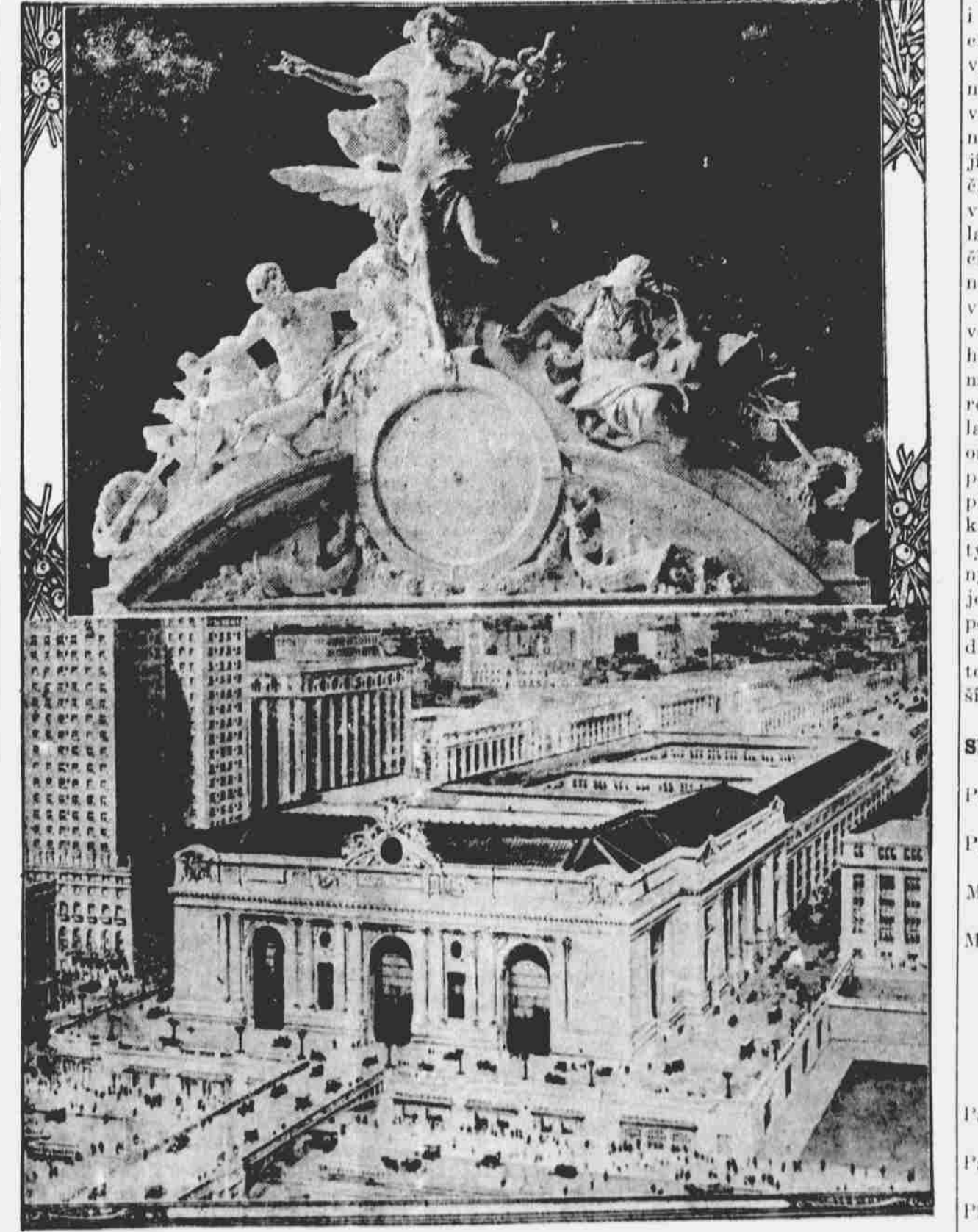
kem šestnácti tělocvičných jednot německých, českých, švédských, norských, finských a židovských. Čechové sebrali většinu cen. Plzeňský Sokol dostal cen jedenáct, Sokol Chicago jednu, tak že skutečně pro boree ostatních národností mnoho nezbylo.

17-letá Berta Millerová z Trumbull ulice v Clevelandu spáchala sebevraždu napíši se jedu. Zůstala ležeti na rohu Broadway a 34. ulice. Měla nevlastní matku, ale ani od ní ani od otce si nechtěla nechatí ničeho říci a jednala podle svého. Její matka vypravovala, že každý den jí doprovázel nějaký mladík, ale Berta s ním vždy zůstala venku. Dostávala také dopisy a to přý zejména z New Yorku až pět v jedné dodávce. Se soboty na neděli nepřišla domů a v neděli zaplatila stravu a v pondělí již do práce nešla. Její nevlastní matka pravila, že Berta neznala světa a od zkušenějšího otce si nechtěla nechatí ničeho říci.

společnosti v Texasu. Ze svých \$150 měsélné uspořil si tolik, že když mu bylo oznámeno, že v dubnu bude moci podepsati kontrakt na další tři léta, rozhodl se, že před podepsáním nového závazku podívá se do Čech na svoje rodiče, které byl před čtyřmi lety v Červeném Kostelci zanechal. Hodlal vyjeti z New Yorku a na cestě se stáveti v Chicagu, kde má dědečka p. Josefa Denebly, jenž je jedním z nejstarších roznášečů "Svornosti". S přeplavními listky v kapse a se šesti stovkami dollarů v tobole vydal se mladý krajan vesele na cestu. Ale když přijel do Chicaga, byla jeho veselost ta tam. Zmizela s penězi, které měl uschovány v zadní kapse kalhot, když se v lůžko Pullmanova vozu ukládal k spánku. V oné kapse měl \$535, jež mu byly za spánku, když měl kalhoty složený v sítkce, neznámým zlodějem, bezpochyby zřízenecem spacího vozu, obratně vyzázeny. Po zpozorování krádeže, dal pan Osman

dentem na pražské konservatoři a strážníkem u Šimečkové. Paní bytná byla vdovou, již zbyly po manželě nějaké peníze. Mnoho jich nebylo. Když byl u ní Michálek delší dobu, a nedostáváje z domova dosti peněz na živobytí, měl nedostatek, požádal přý ji, aby mu půjčila peníze, a ona jeho žádosti vyhověla. Jejich poměr stával se neustále intimnějším a tu také učinil Bohumil paní Šimečkové slib, že bude jeho ženou. Byl u ní na bytu asi dva roky, a pak odejel do Chicaga, slibiv, že se pro ni vrátí, jakmile si zařídí v Chicagu budoucnost a že jí pojme za manželku. Psal jí pak stále z Chicaga dopisy, jež byly plné milostných výrazů (kočičko, zlatoušku, zenušku, nejdražší koťátko, já bych tě laskou snědl, — kdyby byli proti tomu všichni čerti, já si tě přece vezmu atd.) které nyní byly nejdůležitější oporou žalobkyně. — Tato přijela v únoru 1910 do Chicaga, a i tu ještě jí Michálek vyznával horoucí lásku a své sliby opakoval. Ale neměl doposud postavení, aby se mohl ženiti, naopak potřeboval stále ještě podpory, a tu ona dávala mu i nadále peníze, které těžkou prací, posluhováním v restaurantu, vydělávala. Michálek však jí jednoho dne konečně řekl, že si jí nevezme, a že přý má za sebou vlivné osoby, které mu pomohou, by jí nic nemusil platiti, a tu Šimečková, jež bydlí u svého bratra v čís. 1107 sev. Homam ave., podala 3. března 1911 žalobu. Šimečková počítá, že dala Michálkovi na penězích celkem asi \$3000. Zde v Americe vydělávala si těžce živobytí. Jednou pracovala jako hospodyně, podruhé našla si zaměstnání v kuchyni v kterémsi restaurantu a po nějaký čas byla zaměstnána u p. Zdeňka v Lyons. Vydělek její za takových poměrů byl velmi nepatrný, ale přes to podporovala přý Michálka i tady z těch několika dollarů týdenního platu. Šimečková má nyní rozsudek, ale jde o to, jak jej vymocí. Michálek přý chce podati žádost u soudu za zbavení dluhů, ale právník Michal je hotov použiti všech, i těch nejostřejších prostředků.

POHLED NA NOVÉ NÁDRAŽÍ GRAND CENTRAL V NEW YORKU A SOUSOŠÍ, KTERÉ NAD NÍM SE ZDVÍHÁ.

Nádraží Grand Central v New Yorku, právě dohotovené, jest nejnádhernější budovou toho druhu na světě. Hlavní linie architektury jsou ve starořeckém slohu Doričském, se značnými vlivy francouzské renaissance. Odhaduje se, že 100,000 osob denně bude používatí tohoto nádraží a na jich pohodlí bylo všemožně pamatováno. Jsou tam podivuhodně velké čekárny, velké rotundy, nádherná restaurace a oblékárny. Posledně zmíněné jsou něčím původním, neboť cestující najde v nich dočasně všecko pohodlí hotelu. Jinou novinkou jest zařízení tratí. Tyto mají dřevěnou podlahu mezi jednotlivými kolejemi, se strážkou uprostřed, tak že denně mohou býti splachovány. Obrázek tento jest dle fotografie vzaté z aeroplánu.

trvá jednání to příliš dlouho a proto jeden z nich uveřejnil v New Yorkském Hlasu článek, v němž hodil výboru, jenž stará se o záležitost Kyselkové, do očí, že po spustlého zločince rozplyvá se v slzách a k vůli němu "oblikuje" přý celou českou Ameriku. Dále se ptá, kam byly dány sebrané peníze. Občan Frant. Heřbek, který tato slova napsal, podal jim zároveň pěkný příspěvek k psychologii české Ameriky. Pokud budeme míti tak ryze české lidi, nezahyne, ale kdyby jich bylo mnoho, bylo by lépe, a bychom se v moři amerického národa brzy utopili. Čím dříve, tím lépe!

— V městské nemocnici v Clevelandu zemřel Rudolf Slezák, starý 37 let. Způsobil si na hrde britvou ránu, již za krátko na to podleh. Sedlák byl strojníkem a před třemi roky zachvácen byl tuberkulosou. Zjistiv, že jí trpí, odebřal se do městské nemocnice, odkud byl poslán na farmu ve Warrensville. Ale nemože jeho nechtěla se lepšiti a proto za rok Sedlák se vrátil domů ke své ženě a k dětem. Ale pracovati nemohl a na ženu připadla povinnost rodinu živiti. Cínila tak s vichotou a odevzdaností, lež měl brzy pochopit, že jest jím na obtíž a zbytečným břemenem. Pomýšlel na sebevraždu. Před časem žena našela u něho revolver, vzala mu jej a schovala. Lež Sedlák sebevražedně myšlenky se nevedal.

— Potíže houslisty Michálka. — Houslový virtuos Bohumil Michálek, jenž má školu v budově čís. 59. E. Van Buren Str. v Chicagu, bratr bývalého kongresníka Ant. Michálka, byl v úterý u. t. soudcem Pamem odsouzen k zaplacení \$5,000 pro nedodržení manželského slibu paní Jindřišce Šimečkové v Praze, u které za svých studií byl na bytě. Žaloba zněla na \$25,000, obháňovaný se nedostavil, jen žalobkyně přišla s právníkem Michálem. Činí dojem předčasně sestárle, sedřená žena. Celá historie započala v listopadu 1906, když byl Michálek chudým stu-

Sbírka pro Slováky na Balkáně.

Table listing names and amounts for a collection for Slovaks in the Balkans. Items include P. Karolina Havlíček, Bluff City, Kans. \$.40; P. Henry Peleček, Haddam, Kansas. 1.00; Marie Khile, Marshalltown, Iowa. .50; Minule oznámeno. 2.60; Celkem. \$4.50.

Sbírka na Matici Školskou v Čechách.

Table listing names and amounts for a collection for the School Mother in the Czechs. Items include Pan Fred Dvořák, Glendive, Mont. \$1.00; Pan Jos. Petráček, La Cross, Wis. 1.00; P. Polivková sbírku při plese Rádu Omaha, číslo 144, ČSPS. 1.20; Celkem. \$3.20.

Sbírka na Matici Vyššího Vzdělání.

Table listing names and amounts for a collection for the Higher Education Mother. Item: Pan Jos. Petráček, La Cross, Wisconsin. \$1.00.

Starému příteli, který po léta se osvědčoval, musíme zůstatí věrni. Máme-li zastaralé nachlazení, pak nesmíme zkoušetí všechny možné prostředky, nýbrž nutno tu hned sáhnutí k výborně osvědčenému "Pain Expeller-u." Nattremeli si silně krk, prsa a chodidla, v krátkém čase poznáme blahodárny účinek. Možno pak "Pain Expeller" v Americe obdržeti ve všech lékárnách po 25 c. láhev. Nutno však při tom dáti pozor na ochrannou známku kotva. Adv.

K pokroku farmáře není třeba pouze pokroku odborného, zemědělského, ale pokroku duševního vůbec. Oběma údelím slouží "Česko-americký Venkov", který jest uznáván za nejlepší list pro venkovskou rodinu — muže, ženy a dorost. Převléte se o tom a pošlete si pro číslo na úkáku. Předplatitelé dostanou za doplatek 10c 17 druhů zahradních semen, které sama v drobném obchodě mají cenu \$1.35.